

Lützerath leeft!

Een dorp verdedigt zich tegen de vernietiging van de natuur en de klimaatcrisis

Een gesprek met een inwoner van het gehucht Lützerath aan de rand van het bruinkoolgebied in Noordrijn-Westfalen, dat de komende weken door het energiebedrijf RWE samen met de staatsmacht wordt geëlimineerd in het belang van het veiligstellen van de energie van Duitsland als vestigingsplaats.

Het weer is nat en koud, de verkeersomstandigheden draaglijk, wegwijzers ontbreken. Alleen een onhandig handgeschreven briefje op een verkeersbord gaf de richting bij benadering aan. Maar er is "Google". Een waarschuwing dat het een privéweg van RWE was en op eigen risico rijden was een indicatie dat je op de goede weg was. Aan het einde van de straat werd het kleurrijk. Zelfgemaakte bogen en schuren, versierd met slogans en eigenzinnig schilderwerk, gaven een idee dat men zich in een alternatieve wereld bevond.

Ik had geluk. Bij de ingang werd ik verwelkomd door Mara, die al sinds vijf uur op de been was, omdat het dorp de klok rond bewaakt moet worden vanwege mogelijke aanvallen. Verder leek alles erg slaperig. Mara beloofde het aankondigde gesprek te organiseren. Ondertussen kon ik rondkijken in het dorp.

Waar ik ook keek, er waren militante slogans die niet alleen verwezen naar klimaatprotesten. Aan het einde van het dorp ontmoette ik een boomhutkolonie. Heel fantasierijk gebouwde hutten met meer of minder comfort. In het midden van de kolonie werden twee delicate boomstammen verbonden om een hoge mast te vormen van waaruit moedige "activisten" mogelijke bedreigingen in een vroeg stadium kunnen detecteren.

Ik viel inwoners van het dorp lastig met mijn naïeve vragen, bijvoorbeeld hoe te poepen in de boomhutten, omdat toegang alleen mogelijk was via een lang touw. Ik kreeg inzichtelijke antwoorden die ik zelf had kunnen bedenken, ondanks mijn kleinburgerlijke ideeën.

Toen verscheen Mara, mijn gesprekspartner. We gingen naar een grote schuur waar sommige bewoners al aan het ontbijten waren. We namen plaats op stobalen en ik moest me realiseren dat de zitplaatsen een positief effect hadden op het welzijn ondanks de belabberde kou.

Ik wil niet stilstaan bij de innerlijke werking van Lützerath. Daar is al veel over geschreven, onder meer in de Aachener Zeitung van 2 november¹[1]. Mijn focus ligt op de politieke dimensie van protest.

TERZ *Hallo Mara, hoe beoordeel je het belang van klimaatontwikkeling? Is het een probleem van de hele "mensheid"?*

Mara De klimaatcrisis raakt zeker iedereen. Tegelijkertijd moet duidelijk worden gemaakt dat we niet allemaal in hetzelfde schuitje zitten. We zien dat, net als in veel andere crises, een crisis de rijken rijker maakt en de armen armer. De klimaatcrisis zal ook de sociale ongelijkheid verder verergeren – en doet dat nu al. Zo maakt RWE enorme winsten uit de klimaatcrisis, ook in combinatie met andere crises. Maar ik geloof dat veel mensen in de geïndustrialiseerde landen veel meer worden getroffen dan ze momenteel verwachten - op de een of andere manier. De rijken hebben nu de mogelijkheid om te investeren of wat dan ook te doen om te profiteren van de crisis, ze kunnen dat doen, en degenen die geen middelen hebben om dat te doen, zullen de schade lijden.

TERZ *De tweede vraag. Dat er sprake is van een klimaatcrisis wordt waarschijnlijk door niemand betwist. De oorzaken van de crisis worden echter anders bepaald. Onder linksen krijgen kapitalisme en imperialisme de schuld. Ze beweren dat de wereldwijde concurrentie om de beste winstkansen de overweging voor natuurlijke hulpbronnen verbiedt. De staat, als promotor van de nationale economie, de economische basis van zijn bestaan, heeft er weinig belang bij zijn eigen economie te schaden. Daarom kan er weinig van hem verwacht worden op het gebied van 'klimaatbescherming'. Anderen daarentegen beweren dat politici te weinig ruggengraat tonen ten opzichte van het kapitaal of dat ze geen inzicht hebben in het explosieve karakter van klimaatontwikkeling. Liggen de oorzaken van het 'halfslachtige' klimaatbeleid in de doelen van het kapitaal en de staat, of is het het falen van incompetente, onverzettelijke en onopvallende politici?*

Mara Ik denk dat om de vraag te beantwoorden, we moeten kijken naar waarom de klimaatcrisis heeft plaatsgevonden. En het wordt al snel duidelijk dat de klimaatcrisis wordt veroorzaakt door een systeem dat is ontworpen voor groei en wil dat de economie groeit. Dit is kapitalisme omdat kapitalisme niet gaat over het beschermen of behouden van ons levensonderhoud, maar over het simpelweg uitknijpen van elke cent, ongeacht hoe het eruit ziet. Daarom kan binnen deze kapitalistische logica alleen de klimaatcrisis niet worden opgelost, omdat het systeem dat de klimaatcrisis heeft veroorzaakt niet de oplossing voor het klimaatprobleem kan zijn. Als je binnen het systeem wilt blijven, is hopen op overheden, zo blijkt, gewoon geen goed idee. Ook dit jaar waren er vrijwel geen resultaten op de klimaatconferentie in Egypte, en ik weet niet waarom dit nog steeds elk jaar wordt geprobeerd. Het is duidelijk dat de grote en machtige naties er geen belang bij hebben om echt oplossingen te vinden die werken. Ook op nationaal en regionaal niveau wordt herhaaldelijk duidelijk dat een partij, zodra ze in de regering vertegenwoordigd is, niet langer opkomt voor haar idealen. In de verantwoordelijkheid van de overheid voelen ze zich geconfronteerd met eisen die – zo beweren ze – het noodzakelijk maken om hun beloften in te trekken. Dit laat duidelijk zien dat mensen niet langer werken voor het algemeen belang wanneer ze

¹ https://aachener-zeitung.de/lokales/heinsberg/die-gegenwelt-von-luetzerath_aid-79284059

aan de macht komen. Daarom zeggen we hier heel duidelijk: We moeten uit dit systeem stappen om de klimaatcrisis echt tegen te gaan. U vraagt waarom staten elkaar voor altijd ontmoeten voor hun klimaatconferenties, ook al komt er niets van terecht. Zou de klimaatconferentie een middel kunnen zijn om milieunormen af te dwingen in concurrentie met elkaar, die de eigen economie bevorderen en de concurrent in de kou laten staan? Het 'ecologisch ontwaken' belooft immers behoorlijke winsten. De Thüringer Allgemeine meldt in de editie van vandaag: "Washington pompt honderden miljarden in de binnenlandse economie, ook voor klimaatbescherming. De EU voelt discriminatie voor bedrijven." Ik denk echter dat dit niet kan werken, want toen de klimaatonderhandelingen in de jaren 80 en 90 begonnen, werden de markten massaal geliberaliseerd en werden er tegelijkertijd vrijhandelsakkoorden gesloten. Dit alles staat effectieve maatregelen in de weg. Als de VS nu milieuvriendelijke projecten willen bevorderen, klaagt de EU daarover. Juist op het moment dat de grote klimaatonderhandelingen begonnen, vond er een sterke deregulering van de markten plaats, die de handhaving – ook met behulp van de WTO – van positieve voorstellen op het gebied van milieubescherming verhindert of zelfs verbiedt.

TERZ *Mijn derde vraag gaat over de Groenen. Al meer dan 40 jaar staat de Groene Partij voor natuur- en milieubescherming. Nu beslissen ze over uitgebreide bruinkoolwinning voor energieopwekking. De verlenging van de levensduur van alle kerncentrales die nog in bedrijf zijn tot april 2023 is een gedane zaak. Habeck gaat er prat op dat hij de gasterminals in recordtijd heeft voltooid. En dit op grond van het feit dat in het licht van een oorlog die wordt gepromoot met een enorm wapenpotentieel en een groot deel van de indoctrinatie, om Duitsland van de ondergang te redden. Het lijkt er niet toe te doen dat de aankoop van grote hoeveelheden energie tegen elke prijs de economische basis ruïneert van derdewereldlanden die de prijzen niet kunnen betalen. Oorlog is hier geen probleem, maar geloofde u aanvankelijk niet dat de Groenen uw bondgenoten waren?*²

Mara Nou, ten eerste denk ik niet veel aan de term "Derde Wereld". Er is maar één wereld. In ieder geval is er een racistische component aan het praten over een "Derde Wereld": Wij hier zijn de eerste wereld en je komt ergens later. Zoals ik al zei, hebben alle regeringen, alle partijen die tot nu toe aan de macht zijn geweest, laten zien dat ze niet handelen voor het algemeen belang – en de Groenen lang voor Lützerath. Bijvoorbeeld als het ging om het Dannenröderbos. Dat is dus eigenlijk niet verwonderlijk, maar bevestigt nogmaals de houding van de Groenen. We hadden niet verwacht dat de Groenen Lützerath zouden redden, en dat is precies wat er gebeurde. Onder het mom van milieuvriendelijkheid werd aanvankelijk gezegd: "Wij geven de voorkeur aan de uitfasering van steenkool tot 2030, en helaas moet Lützerath weg". Dit is geweldig voor de bescherming van het klimaat. Inmiddels hebben verschillende studies echter opnieuw berekend en uitgewezen dat dit helemaal geen emissiereducties oplevert, en de Groenen

² Minister Neubaur commentarieert in de Aachener Zeitung van 6.12. in typische groene stijl over het klimaatprotest in Lützerath: https://aachener-zeitung.de/nrw-region/braunkohle/ministerin-neubaur-will-in-luetzerath-konflikt-deeskalieren_aid-81058215

hebben er nog niet op gereageerd. Ze proberen de studie gewoon het zwijgen op te leggen.³

TERZ *Als je kijkt naar de carrières van sommige groene politici, is het opvallend dat velen van hen aanvankelijk in communistische organisaties vchten tegen het kapitalisme, tegen de burgerlijke orde en tegen de oorlog. "Het volk dienen" was hun motto. Decennia later zijn het de Fischers en Trittins die een groene realpolitik doordrukken die weinig te maken heeft met hun oorspronkelijke ideeën. Is het onvermijdelijk, wanneer iemand opstijgt naar het toppunt van macht, dat men zijn principes moet opgeven?*

Mara weet ik niet. Ik ben nog nooit in deze situatie geweest, en hopelijk zal ik dat ook nooit worden. Dat is een ambivalente vraag, want ik wil niet zeggen dat ze er niets aan kunnen doen. Als je machtige posities bekleedt, kun je veel doen. Dit kan ongemakkelijk zijn en het kan gebeuren dat je je kracht verliest, maar je zou kansen hebben om sommige van je plannen door te drukken. De eerder genoemde beslissing van de Groenen hangt bijvoorbeeld heel nauw samen met het feit dat ze zich door RWE hebben laten sussen en veel beleid hebben gemaakt voor deze fractie. Ik geloof wel dat politici meer speelruimte hebben dan ze beweren te hebben – vooral de Groenen. Tegelijkertijd ben ik van mening dat er slechts beperkte mogelijkheden zijn in dit systeem. Maar dit is geen vrijbrief voor iedereen die zich in een machtspositie bevindt.

TERZ *Nu mijn vierde vraag: duizenden mensen werken hier in dagbouw mijnen. Als de dagbouw mijn wordt gesloten, zullen velen van hen hun baan verliezen, in elk geval zijn ze bang om werkloos te worden. Nu zeggen veel werknemers in de bruinkoolmijnbouw dat het uw schuld is dat we onze banen verliezen, dat onze toekomst niet langer veilig is. Met RWE hadden we een vaste baan en verdienden we goed geld. Maar nu staat u erop dat de steenkoolwinning moet verdwijnen en dat we ons levensonderhoud zullen verliezen. Wat denk je?*

Mara Je schriftelijke vraag zegt: Hoe beoordeel je het verband tussen "gezonde lucht" en "goed leven"? Alsof dat een contradictie is! Dit is geen tegenstelling, het hoort bij elkaar, en het feit dat het soms klinkt als een tegenstrijdigheid in de werkelijkheid is te wijten aan het kapitalisme. Daarom moeten we er vanaf. Maar het is geen natuurwet dat mensen alleen een goed leven kunnen hebben als ze fulltime werken om een mager loon te krijgen. Dit is geen natuurwet, maar de wet van het kapitalisme.

TERZ *Ja, vooral omdat werknemers afhankelijk zijn van het zakelijke succes van RWE. Als RWE besluit dat we onze winkel sluiten omdat de winstvoet het niet meer oplevert, of als ze met de staat een exitdatum hebben afgesproken, dan zijn ze uit hun baan. Je stuurt geen annulering! Maar een andere vraag: biedt uw gemeenschappelijke strijd perspectieven voor de toekomstige organisatie van een rationele samenleving?*

Mara Ik weet niet wat een 'rationele samenleving' betekent.

TERZ *"Redelijke samenleving" zou voor mij betekenen dat men het leven samen op een zelfbepaalde manier organiseert. En volgens wat ik van jullie heb gehoord,*

³ <https://untergrund-blättele.ch/politik/deutschland/dannenroeder-forst-offener-brief-4949.html>

proberen jullie al nieuwe vormen van samenleven in praktijk te brengen, die zouden moeten gelden in een wereld zonder uitbuiting en onderdrukking. Maar wat als er verschillen tussen jullie zijn, fundamentele verschillen? Sommigen zeggen dat we tot het bittere einde zullen vechten voor het behoud van Lützerath. Lützerath is immers een groot symbool van verzet tegen klimaatbeleid. De anderen daarentegen zeggen dat we dat niet kunnen, we leven in deze staat. En als uiteindelijk wordt bepaald dat we hier weg moeten, dan zullen we dat doen.

Mara Slechts enkelen zeggen dat. Maar er is ook die visie op verzet. Maar ik wil eerst ingaan op uw betoog. Uw interpretatie van verzet is verkeerd. Het gaat ons niet om het behoud van het dorp, maar om ervoor te zorgen dat de kolen onder het dorp niet worden uitgebaggerd en verbrand. Om dit te bereiken moeten we natuurlijk het dorp behouden. Voor velen is Lützerath ook een thuis geworden. Maar dat is niet waarom we hier zijn. Hoe mensen zich gedragen in een ontruimingssituatie hangt ook af van hun individuele situatie en hun bereidheid om risico's te nemen. Omdat we er heel sterk van uit moeten gaan dat de politie als staatsmacht superhard zal optreden en we ook veel geweld zullen ervaren, willen we een breed verzet organiseren. We willen ook andere tactieken gebruiken. We willen dat iedereen het gewenste actieniveau kan uitvoeren. Dat is misschien ook wel een heel goed beeld van hoe we hier samenleven. We proberen een situatie te creëren waarin het goed gaat met alle bewoners. We kopen onze middelen samen, iedereen krijgt wat hij nodig heeft. We zijn regelmatig in uitwisseling over wat we willen en wat we niet willen. Natuurlijk zijn er conflicten. Ons samenleven is ook een vallen en opstaan. En keer op keer moeten we plannen herzien, kritiek uiten en kritiek accepteren. We moeten leren hoe we goed kunnen samenleven, want dat hebben we in onze samenleving niet geleerd.

TERZ *Mara, ben ik iets belangrijks vergeten in ons gesprek?*

Mara Ja, op dit moment verwachten we dat ze half januari zullen proberen uit te zetten. De politie heeft duidelijk gemaakt dat ze de ontruiming op een autoritaire manier wil doordrukken tegen allerlei argumenten en meningen in. Gisteren kregen we bezoek van de politie. Een vilt honderd heeft hier doorheen gesjokt, een inspectie gedaan en alles bekeken. Dat was echt onnodig, maar een machtsvertoon. Misschien was het ook een poging tot provocatie om een ontruiming te legitimeren. Maar we spelen het spel niet! Legitimiteit staat aan onze kant en we roepen iedereen op om hier in januari te komen en samen met ons deze absurditeit onder ogen te zien en ervoor te zorgen dat Lützerath blijft! Bedankt voor het interview.

Resultaat

De Lützerath-activisten reageren even compromisloos op de compromisloze acties van RWE en de deelstaatregering door erop aan te dringen dat steenkool niet wordt gedolven met het oog op verbranding. De soeverein behoudt zich het recht voor om het verzet te breken wanneer, hoe en waar hij dat nodig acht. Hij rechtvaardigt zijn acties met de democratische carte blanche van zijn onderdanen en zijn verantwoordelijkheid voor het concurrentievermogen van de Duitse economie.

De staat zelf is niet stil als het gaat om 'milieubeleid'. De omschakeling naar een milieuvriendelijke energievoorziening, de bevordering van ecologische projecten, enz. staat niet alleen op de agenda voor de komende decennia, maar wordt ook actief uitgevoerd. Na het einde van de onrendabele steenkoolproductie en de uitfasering van kernenergie is er de mogelijkheid van een nationale, onafhankelijke energievoorziening. En kapitaal heeft niet lang nodig om te vragen wanneer het nieuwe winstgevende investeringsmogelijkheden detecteert. Hier bevindt de staat zich echter in een dilemma. Hij wil zijn economische basis, de kapitalistische warenproductie met zijn meedogenloosheid tegen menselijke en andere natuurlijke hulpbronnen, niet in gevaar brengen. De immense kosten van de herstructurering van de energievoorziening drijven de prijzen voor Duitse producten op. Om deze reden probeert de staat het op tal van internationale conferenties met zijn concurrenten eens te worden over een handelwijze die zijn milieunormen internationaal handhaaft en zo zijn concurrentievoordelen veiligstelt. Maar hoe moet dit werken gezien het feit dat zijn tegenstanders niet minder wendbaar zijn? Geen wonder dat er, afgezien van mooi klinkende intentieverklaringen op de wereldklimaatconferenties, niets meer naar buiten komt dan tonnen CO2 die tijdens de vluchten van de verantwoordelijke heersers de lucht in wordt geblazen.

Thomas

*Supplement: Een paar uur na ons gesprek werd de elektriciteit uitgeschakeld naar de Lützerather*innen.*

WE ZULLEN HET KLIMAAT BESCHERMEN & LÜTZERATH BEHOUDEN

De zwartgroene nrw-deelstaatregering heeft in overleg met de federale overheid en RWE besloten: voor de vernietiging van Lützerath, tegen naleving van de 1,5 gradengrens. Nu is het aan ons om Lützerath te beschermen en zo op te komen voor wereldwijde klimaatrechtvaardigheid. Het dorp bij de dagbouw mijn Garzweiler leeft en ervaart solidariteit als nooit tevoren. Met deze verklaring kondigen wij, ondergetekenden, onze intentie aan om ter plaatse te zijn en de vernietiging in de weg te staan, mocht de deelstaatregering van Lützerath willen evacueren en slopen. Onderteken de verklaring! <https://x-tausend-luetzerath.de>

Doneren

Als je ons wilt steunen met een donatie, kan dat via de volgende bankrekening. Eigenaar: Lützerath Lebt IBAN: DE24 4306 0967 1204 1870 01 Bestemming: Lützi Lebt